משנה · אחרונים · יכין · סדר קדשים

יכין מעילה

רבי ישראל ליפשיץ

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

יכין מעילה

רבי ישראל ליפשיץ

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/יכין-מעילה/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 8
סעיף א 8
סעיף ב 8
סעיף ג 8
סעיף ד 9
סעיף ה 9
סעיף ו 9
סעיף ז 9
סעיף ח 10
סעיף ט 10
סעיף י 10
סעיף יא 10
סעיף יב 10
סעיף יג 10
סעיף יד 10
סעיף טו 11
סעיף טז 11
סעיף יז 11
סעיף יח 11
סעיף יט 11
סעיף כ 11
סעיף כא 12
סעיף כב 12
סעיף כג 12
סעיף כד 12
סעיף כה 12
סעיף כו 12
סעיף כז 12
סעיף כח 13
סעיף כט 13
סעיף ל 13
סעיף לא 13
סעיף לב 13
סעיף לג 13
פרק ב 13
סעיף א 13
סעיף ב 14
סעיף ג 14
סעיף ד 14
סעיף ה 14
סעיף ו 14
סעיף ז 14
סעיף ח 14
סעיף ט 14
סעיף י 15
סעיף יא 15
סעיף יב 15
סעיף יג 15
סעיף יד 15
סעיף טו 15
סעיף טז 16
סעיף יז 16
סעיף יח 16
סעיף יט 16
סעיף כ 16
סעיף כא 16
סעיף כב 16
סעיף כג 16
סעיף כד 17
סעיף כה 17
סעיף כו 17
סעיף כז 17

סעיף כח 17
סעיף כט 17
סעיף ל 17
סעיף לא 17
סעיף לב 17
סעיף לג 18
סעיף לד 18
סעיף לה 18
סעיף לו 18
סעיף לז 18
סעיף לח 18
פרק ג 18
סעיף א 18
סעיף ב 19
סעיף ג 19
סעיף ד 19
סעיף ה 19
סעיף ו 19
סעיף ז 19
סעיף ח 19
סעיף ט 19
סעיף י 20
סעיף יא 20
סעיף יב 20
סעיף יג 20
סעיף יד 20
סעיף טו 20
סעיף טז 20
סעיף יז 20
סעיף יח 21
סעיף יט 21
סעיף כ 21
סעיף כא 21
סעיף כב 21
סעיף כג 21
סעיף כד 22
סעיף כה 22
סעיף כו 22
סעיף כז 22
סעיף כח 22
סעיף כט 22
סעיף ל 22
סעיף לא 23
סעיף לב 23
סעיף לג 23
סעיף לד 23
סעיף לה 23
סעיף לו 23
סעיף לז 24
סעיף לח 24
סעיף לט 24
סעיף מ 24
סעיף מא 24
סעיף מב 24
סעיף מג 25
סעיף מד 25
סעיף מה 25
סעיף מו 25
סעיף מז 25
סעיף מח 25
סעיף מט 26
סעיף נ 26
סעיף נא 26
סעיף נב 26

סעיף נג 26
סעיף נד 26
סעיף נה 26
סעיף נו 26
סעיף נז 27
סעיף נח 27
סעיף נט 27
סעיף ס 27
סעיף סא 28
סעיף סב 28
סעיף סג 28
סעיף סד 28
סעיף סה 28
סעיף סו 28
סעיף סז 28
סעיף סח 28
סעיף סט 29
סעיף ע 29
סעיף עא 29
סעיף עב 29
סעיף עג 29
סעיף עד 29
סעיף עה 29
סעיף עו 30
סעיף עז 30
סעיף עח 30
סעיף עט 30
פרק ד 30
סעיף א 30
סעיף ב 30
סעיף ג 30
סעיף ד 30
סעיף ה 31
סעיף ו 31
סעיף ז 31
סעיף ח 31
סעיף ט 31
סעיף י 31
סעיף יא 32
סעיף יב 32
סעיף יג 32
סעיף יד 32
סעיף טו 32
סעיף טז 32
סעיף יז 32
סעיף יח 33
סעיף יט 33
סעיף כ 33
סעיף כא 33
סעיף כב 33
סעיף כג 34
סעיף כד 34
סעיף כה 34
סעיף כו 34
סעיף כז 34
סעיף כח 34
סעיף כט 35
סעיף ל 35
סעיף לא 35
סעיף לב 35
סעיף לג 35
סעיף לד 36
סעיף לה 36
סעיף לו 36

סעיף לז 36
סעיף לח 36
סעיף לט 36
סעיף מ 37
סעיף מא 37
סעיף מב 37
סעיף מג 37
סעיף מד 38
סעיף מה 38
סעיף מו 38
סעיף מז 38
סעיף מח 38
סעיף מט 38
סעיף נ 39
פרק ה 39
סעיף א 39
סעיף ב 39
סעיף ג 40
סעיף ד 40
סעיף ה 40
סעיף ו 40
סעיף ז 40
סעיף ח 40
סעיף ט 40
סעיף י 40
סעיף יא 41
סעיף יב 41
סעיף יג 41
סעיף יד 41
סעיף טו 41
סעיף טז 41
סעיף יז 42
סעיף יח 42
סעיף יט 42
סעיף כ 42
סעיף כא 42
סעיף כב 43
סעיף כג 43
סעיף כד 43
סעיף כה 44
סעיף כו 44
סעיף כז 44
סעיף כח 44
סעיף כט 45
סעיף ל 45
סעיף לא 45
סעיף לב 45
סעיף לג 45
פרק ו 46
סעיף א 46
סעיף ב 46
סעיף ג 46
סעיף ד 46
סעיף ה 46
סעיף ו 46
סעיף ז 47
סעיף ח 47
סעיף ט 47
סעיף י 47
סעיף יא 47
סעיף יב 47
סעיף יג 47
סעיף יד 48
סעיף טו 48

סעיף טז 48
סעיף יז 48
סעיף יח 48
סעיף יט 49
סעיף כ 49
סעיף כא 49
סעיף כב 49
סעיף כג 49
סעיף כד 49
סעיף כה 50
סעיף כו 50
סעיף כז 50
סעיף כח 50
סעיף כט 50
סעיף ל 50
סעיף לא 50
סעיף לב 50
סעיף לג 51
סעיף לד 51
סעיף לה 51
סעיף לו 51
סעיף לז 51
סעיף לח 51
סעיף לט 51
סעיף מ 51
סעיף מא 52
סעיף מב 52
סעיף מג 52
סעיף מד 52

פרק א

סעיף א

[כל הנהנה בשוגג בשוה פרוטה מקדשי ה', בין מקדשי מזבח או קדשי בדק הבית, אם הוא דבר שנפגם בשנהנה בו, ככל המאכלים ובגדים וקורדם וכדומה, אז כשנפגם שוה פרוטה וגם נהנה כשוה פרוטה בפגמו, משלם להקדש הפגם וההנאה, ומוסיף חומש מלבר., ומביא אשם מעילות. ואם במזיד משלם פגמו והנאתו, ופטור מקרבן ומחומש. וכך הוא ג"כ הדין כשהוא דבר שאינו נפגם בהנאתו, כגון ששתה בכוס הקדש או קשט א"ע בטבעת הקדש. רק דבכה"ג בשנהנה בשוה פרוטה מעל וא"צ שיפגם. מיהו בקדשי מזבח יש ג' מדריגות. (א) בהמת עולה, או עולת עוף, ופרים הנשרפין ושעירים הנשרפין ופרה אדומה, ובשרן של כל אלו הקרבנות, וכ"כ אימורין של כל קדשי קדשים, יש בהן מעילה משעה שהוקדשו עד שנעשה בהן מצותן. וכ"כ הקומץ והלבונה ומנחת כהנים, וחביתין שכולן כליל, והנסכים, מועלין בהן משהוקדשו עד שנעשה בהן מצותן. (ב) בהמת חטאת ואשם, ושלמי צבור, וחטאת עוף, או בשרן של אלו הקרבנות, יש בהן מעילה משהוקדשו עד אחר זריקה, דרק עד אז מקרו קדשי ה', אבל אח"כ הותרו לכהנים, ולכן כשנהנה אז זר מהן לא מעל. וכ"כ בשירי המנחה מועלין בהן רק עד אחר הקטרת הקומץ מה"ט. (ג) בהמת קדשים קלים אין בה מעילה כלל, רק באימוריהן אחר שנזרק הדם ולא מקודם:]

קדשי קדשים

כגון עולה, חטאת, אשם, ושלמי צבור:

סעיף ב

ששחטן בדרום

והרי דינן להשחט בצפון ולקבל דמן בצפון:

סעיף ג

מועלים בהן

דאף שנפסלו, לא אמרינן דכמאן דחנקינהו דמי, והרי קדשים שמתו אין בהן מעילה מדאורייתא, דעכ"פ י"ל דקדשים שמתו לא חזו לגבוה או להדיוט, דאין פודין קדשים להאכילן לכלבים, ולא מקרי תו קדשי ה'. אבל שחיטת דרום, מדמהני לקדשים קלים, מהני נמי לקדשי קדשים שיתחייב עליהן כשנהנה מהן בשוה פרוטה, קרן וחומש וקרבן מעילה. [ולרמב"ם [רפ"ג ממעילה] כיון דבכל הנך דנקט מתני' קיי"ל כרבה [ש"ס ד"ב ב]

דאם עלו ירדו [כזבחים פ"ט מ"ב], א"כ אין בהן מעילה רק מדרבנן. וכיון שכן משלם רק הקרן ולא החומש, וגם פטור מקרבן [כרמב"ם פ"א ממעילה]. והשתא מפרש תנא, הך שחטן בדרום דנקט, כיצד:

סעיף ד

בצפון וקבל דמן בדרום

לא מבעייא קאמר, לא מבעייא קבל דמן בצפון, דעיקר עבודה בצפון הוה, דהרי רק מקבלה ואילך מצות כהונה. אלא אפילו בקבל דמן בדרום, דהיה עיקר התחלת עבודה בפסול, אפ"ה מועלין בהן. וה"ה בשחטן בדרום וקבל דמן בדרום דמועלין בהן, אע"ג דהכל בפסול היה:

סעיף ה

שחטן ביום וזרק בלילה

אף דלילה לאו זמן זריקה, אפ"ה מועלין בהן:

סעיף ו

בלילה וזרק ביום

זו ואצ"ל זו קתני דהרי מצות זריקה ביום. [ולתוס' הכא נמי גרסי' תחלה שחט בלילה וזרק ביום ואח"כ שחט ביום וזרק בלילה. אב"י ל"מ נ"ל דגם הכא לא זו אף זו תני כברישא, דברישא תני החידוש, שאפ"ה חל עליו המעילה, והכא תני החידוש דאף שהזריקה היה בזמן הראוי, אפ"ה לא הוציאתה הזריקה מידי מעילה]. והא דלא נקט בהך בבא שחיטה וקבלה כברישא. ה"ט מדאי אפשר לצמצם שתהיה השחיטה בסוף הלילה, והקבלה תיכף ביום, דהרי השחיטה והקבלה תכופות זל"ז:

סעיף ז

וחוץ למקומן

ר"ל או ששחטן ביום ובצפון כדינן, רק שהתכוון בשחיטתן להקריבן או לאכלן חוץ לזמן הראוי, דאז הו"ל פגול שחייב עליו כרת כשיאכל מהן, או שהתכוון בשחיטתן להקריבן או לאכלן חוץ למקום הראוי, דאז הזבח פסול ואין כרת באכילתו. ואע"ג דשניהן כשעלו למזבח לא ירדו לכ"ע [כזבחים פ"ט מ"ב], וא"כ הוה כ"ש מרישא [ע"ש]. י"ל כיון דאלימא זריקה, שלא נקבע שום קרבן בפיגול עד שיזרוק הדם כראוי, להכי סד"א דהכא שנזרק כראוי, מדמהני הך זריקה למקבע בפיגול, מהני נמי להוציאה ממעילה, ככל זריקה כשרה שבכל הקרבנות שמוציאתן ממעילה. קמ"ל דאפ"ה זריקה פסולה אינו מוציא ממעילה:

סעיף ח
כלל אמר רבי יהושע כל שהיה לה שעת היתר לכהנים

אף שאח"כ נפסל מאכילת כהנים:

סעיף ט
ושלא היה לה שעת היתר לכהנים

אף שנפסל מלהקריב:

סעיף י
ושיצאה

או או קתני. ור"ל שלן הבשר של ק"ק ונעשה נותר, או נטמא או יצא חוץ לעזרה, וכולן אחר שנזרק הדם, שכבר הותר לכהנים:

סעיף יא
שנשחטה חוץ לזמנה

כלעיל סי' ז':

סעיף יב
חוץ למקומה

וה"ה שחט או קבל הדם בדרום, או זרק בלילה. [אב"י כך כ' רתוי"ט. ול"מ נ"ל, דחוץ לזמנה כולל מלבד פיגול, גם אם השחיטה או הזריקה לא היה בזמן הראוי כגון בלילה, וכן חוץ למקומה כולל מלבד מחשבת חוץ למקומה, גם אם השחיטה או הקבלה היה חוץ למקומה]:

סעיף יג
וזרקו את דמה

ר"ל שקבלו פסולין וזרקו כשרים או איפכא, וכ"ש בששניהן בפסולין. והא דלא נקט נמי הוליכו פסולין. תחלת עבודת הדם וסוף עבודתו נקט. מיהו אם אחר שקבלו פסולין או זרקו, חזרו כשרים וקבלו דם הנפש וזרקוהו כדינו, מהני זריקת הכשרים להתיר הבשר באכילה, ונפק ממעילה. רק בקבלו טמאין תחלה או זרקו כיון דמהני עבודת הטמא בקרבן צבור, דכשרוב הצבור טמאין נעשה בטומאה, להכי מהני קבלתו וזריקתו נמי בכל קרבן, שיעשה שאר הדם כשריים, ולא מהני קבלת הכשר אח"כ.

סעיף יד
בשר קדשי קדשים

אין בו מעילה אחר שנזרק הדם, מדחזי אז לכהנים:

סעיף טו
שיצא לפני זריקת דמים

אף שחזר והכניסו ואח"כ זרק הדם, אפ"ה ס"ל אין זריקה מועלת ליוצא. [כך כתב רש"י ור"ב. ול"מ לבתר מ"ש [זבחים ד"צ ע"א] באימורי קדשים קלין במ"ג, דבהדר עיילינהו קודם זריקה, לכ"ע זריקה מהני ליוצא, א"כ ה"ה בבשר קדשי קדשים. לפ"ז רק בדאיתנהו באבראי בשעת זריקה פליגי ר"א ור"ע, וקיי"ל כר"ע. והכי קיי"ל [ועי' רלח"מ פ"א מפסוהמ"ק הל' ג']:

סעיף טז
ואין חייבין עליו משום פגול

דכשחישב בא' מד' עבודות לאכול או להקריב מהקרבן חוץ לזמנן, אינו חייב כרת כשאכל אלו, דלגבי הנך מדאין זריקה מהני ליוצא, הו"ל כאילו לא נזרק הדם, ולא קרבו כל מכשיריו כראוי [עי' זבחים פ"ב מ"ג]:

סעיף יז
נותר

דפטור מכרת כשאכל נותר שלהן, דרק בראוי לאכלו תוך זמנו חייב אנותר:

סעיף יח
וטמא

דאין חייב כרת באכלן בטומאת הגוף רק בראוי לאכילה לטהורים:

סעיף יט
אין מועלין בו

אף שלא חזר והכניסן קודם שזרק הדם, ס"ל זריקה מהני ליוצא לאפוקי ממעילה, אף דלא מהני למשרי בשר באכילה:

סעיף כ
וטמא

האי אבל לשון ברם הוא, ור"ל כך הוא האמת, דאי"ל שיהיה פירוש לשון אבל כבשאר דוכתא, דהכא אינו ההיפך מרישא, רק אדרבה מדאין מועלין בו, אם כן התירתו הזריקה, ושפיר חייבין עליו משום פגול. [אב"י י"ל אין מועלין אבל איסור איכא. ושפיר שייך עלה אבל]. מיהו דוקא ביצא קצת הבשר ונשאר קצתו בפנים, דמדמהני זריקה להך קצת שבפנים מהני נמי להך שיצא. אבל ביצא כל הבשר, לא מהני תו זריקתו לכ"ע. וקיי"ל כר"ע:

סעיף כא
אמר רבי עקיבא

מביא ראיה דזריקה מהני ליוצא:

סעיף כב
כך הוא פוטר את בשר חברתה

מירי ששחט שניהן כאחת דאז רצה זורק מזה או מזה, והרי בזה כ"ע מודו דפוטר גם בשר חברתה ממעילה, אף דחברתה פסולה השתא, דהרי כשנזרק דם של זו, נעשה חבירתה מותר חטאת [כתמורה פ"ד]. מיהו בשחטן זה אחר זה, לכ"ע לא מהני זריקת הא' לפטור שנייה ממעילה:

סעיף כג
דין הוא שיפטור את בשרה

אף שנפסל קצת הבשר ביוצא:

סעיף כד
אמורי קדשים קלים

שאין מועלין בהן רק אחר זריקה:

סעיף כה
שיצאו לפני זריקת דמים

ונשארו בחוץ בשעת זריקה כלעיל סי' ט"ו:

סעיף כו
וטמא

דס"ל דכמו דלא מהני זריקה ליוצא לבשר ק"ק לאפוקי ממעילה, ולחיובי בפגול נותר וטמא [כמ"ב], כ"כ לא מהני זריקה ליוצא אף באימורי קדשים קלים לחיובי בהנך:

סעיף כז
נותר וטמא

ג"כ לטעמיה דלעיל קאי, וס"ל דכמו דמהני זריקה ליוצא בק"ק, כך מהני באימורי קדשים קלים. וצריכא הנך ב' פלוגתא, דאי אשמעינן בשר ק"ק, סד"א דר"א ס"ל רק לאפוקי ממעילה לא מהני זריקה, אבל אימורי קדשים קלים אימא דמהני זריקה לעיולא למעילה. ואי אשמעינן אימורי קדשים קלין סד"א דרק לעיולא למעילה ס"ל לר"ע דמהני זריקה ליוצא, אבל בשר ק"ק דלאפוקי ממעילה אימא ס"ל לר"ע דלא מהני זריקה ליוצא, קמ"ל:

סעיף כח
מעשה דמים בקדשי קדשים

ר"ל יש בזריקת הדם של קדשי קדשים וכו':

סעיף כט
מועלין באימורין ובבשר

ר"ל מועלין בכל האמור שיקריב מהקרבן אחר זריקה, ע"ג המזבח, וגם בהבשר שיאכלו הכהנים אחר זריקה:

סעיף ל
מועלים באימורים

וה"ה בעולה שכולה כליל, מועל בכל בשרו אף לאחר זריקה:

סעיף לא
ואין מועלין בבשר

הרי שע"י הזריקה נתהווה בק"ק קולא, שאין מועל תו בבשר:

סעיף לב
על זה ועל זה

ר"ל בין באימורין בין בבשר, אחר זריקה חייבים וכו':

סעיף לג
וטמא

דזריקה קבעה בפגול, ולחיובא נמי כשאכל נותר שלו או כשאכלו בטומאה, לאחר זריקה. הרי שע"י הזריקה נתהווה בהן ג"כ חומרא:

פרק ב

סעיף א
חטאת העוף

בפרקא קמא נקט פסולי המוקדשין מתי מועלין בהן. ומהשתא מיירי תנא מתי מועלין בכשרים. והקדים קרבנות העוף לקרבנות בהמה, לפי שיש בעופות עולת העוף, שיש בה שייכות יתירא דמעילה, מדמועלין גם בעורה. משא"כ בקרבנות בהמה. גם בעולה העור לכהנים. ואין מועלין בו. והקדים בעופות חטאת לעולה, משום דחטאת קודם בהקרבה לעולה:

סעיף ב
מועלין בה משהוקדשה

בפה, וכן בכולה פרקן:

סעיף ג
הוכשרה

ר"ל ע"י שנמלקה הוכנה לפסול וכו'. וכן פי' מלת הוכשרה בכולה פרקן:

סעיף ד
ובמחוסר כפורים

ר"ל דכשנמלקה נתוסף בה קדושה שכשיגע בה טבו"י [היינו טמא שטבל ולא העריב שמשו], או מחוסר כפורים [היינו אותן הטמאין שכשיטהרו צריכין קרבן.], והם הזב, והזבה, (נדה), יולדת, ומצורע שטבלו והעריב שמשן, ועדיין לא הביאו קרבנותיהן. ביום שלאחריו], נפסל העוף, אבל אינו מטמא אחרים:

סעיף ה
ובלינה

דכשנמלקה אם לן הדם עד ששקעה החמה, נפסל הקרבן. וכמו כן בלן הבשר אחר הזאת דמה יום ולילה מאז שמלק, נפסל מלאכול בשרו. והא דלא נקט נמי שנפסל ביוצא. משום דסתם מתני' ר"ע היא דס"ל זריקה מהני ליוצא:

סעיף ו
חייבין עליה משום פיגול

כשחישב בפיגולו בשעת מליקה או בשעת מצוי הדם:

סעיף ז
וטמא

שיתחייב כרת באכל א' מאלה ממנה. אבל קודם שהוזה דמה, פטור כשאכל פגול נותר וטמא ממנה:

סעיף ח
ואין בה מעילה

דמדהוזה דמה הותרה לכהנים. ודוקא מקרבן וחומש פטור כשנהנה, אבל איסורא איכא:

סעיף ט
מיצה דמה

דבחטאת העוף כשמלקו אוחז גוף העוף ומזה דמה מרחוק על קיר המזבח למטה

מאמצע גובהו, ואח"כ ממצה ודוחק שירי הדם של העוף שירד הדם ליסוד המזבח. ובעולת העוף אינו מזה, רק מיד כשמלק ממצה ודוחק הראש והגוף בדמן לקיר המזבח למעלה מאמצע גובהו:

סעיף י

עד שתצא לבית הדשן

ר"ל עד שיוציא הדשן מהמזבח לחוץ לעיר. אבל כשנהנה מאפרה כשעדיין על המזבח, אף שכבר נתרם תרומת הדשן, מועלין בה [כך פירשתי על פי מסקנת הש"ס אליבא דר' יוחנן, וכך פסק נמי הרמב"ם (פ"ב ממעילה הי"ד). ותמהני על רש"י ועל הר"ב שנמשך אחריו שפי' כפי מה שמסיק הש"ס לרב, וק' הרי רב ור' יוחנן הלכה כר"י (כביצה ד"ד א') וצ"ע]:

סעיף יא

פרים הנשרפין

היינו פר יו"כ, שמכניס דמן לק"ק, ופר כהן המשיח, ופר העלם דבר של צבור שמכניסין דמן להיכל:

סעיף יב

ושעירים הנשרפין

הוא שעיר יו"כ שמכניס דמו לק"ק, ושעיר ע"ז שמכניס דמו להיכל, וכל פרים ושעירים הנ"ל בשרן נשרף חוץ לירושלים [ועי' מ"ש זבחים פ"ה מ"ב]:

סעיף יג

חייבין עליהן משום פיגול

אם בשעת שחיטה, קבלה, הולכה, זריקה, חישב להקטיר אימוריהן חוץ לזמנן הראוי, ואם אכל בשרן אחר שהוזה דמן, חייב כרת:

סעיף יד

ומועלין בהן בבית הדשן

ר"ל אף כשכבר מונח בשרן בבית הדשן חוץ לירושלים, מועלין בהן, מדאין בהם שום היתר לכהנים:

סעיף טו

עד שיותך הבשר

ר"ל עד שיהא נימוק הבשר ע"י השריפה ונעשה פחמין, דאז כבר נעשה מצותו ואין מועלין בו:

סעיף טז
ואין מועלין בעורה

מדשייך לכהנים:

סעיף יז
אבל מועלין בבשר עד שיצא

אפרה שבמזבח:

סעיף יח
וזבחי שלמי צבור

ב' כבשי עצרת:

סעיף יט
וטמא אין מועלין בבשר

משנזרק דמו. משום שמאז הותר לכהנים:

סעיף כ
אבל מועלין באימורים

מדנקרבין על המזבח:

סעיף כא
שתי הלחם

שמביאין בעצרת.

סעיף כב
קרמו בתנור

שנתהווה על פני העליון של הלחם כמין קרום כשאפאן בתנור.

סעיף כג
הוכשרו להפסל בטבול יום ובמחוסר כפורים

ולא גרסינן ובלינה, דהרי נאפות מעי"ט ונאכלות למחר. [ולתוס' שפיר גרסינן ובלינה, דהרי מדס"ל להך תנא דכשקרמו בתנור הוכשרו לפסול, על כרחך דס"ל דתנור מקדש, א"כ גם לינה פוסלתן, ובאמת מה"ט נאפות בי"ט אפילו בשבת. ומיהו אף דס"ל להך תנא דכלי שרת מקדש, אפ"ה צריך שיקרום פני הלחם דכלי שרת אינו מקדש רק כשנעשה כל הראוי לעשות בו]:

סעיף כד
ולשחוט עליהם את הזבח

דאז כבר הותר לשחוט ב' הכבשים:

סעיף כה
ואין בהן מעילה

דמשנזרק דמן כבר הותרו לכהנים:

סעיף כו
ובמחוסר כפורים

הכא אף לתוס' הנ"ל ל"ג ובלינה, דלכ"ע נאפות מע"ש ואין נאכלות עד לשבת האחרת:

סעיף כז
קרבו הבזיכין

ב' בזיכי לבונה שהיו מסודרין על ב' מערכת לחם הפנים, וכשמסלקין הלחם בשבת האחרת מקטיר הבזיכין על מזבח החיצון:

סעיף כח
חייבין עליו משום פיגול

כשחישב בשעת הקטרת הבזיכין לאכל הלחם לאחר זמן הראוי:

סעיף כט

כשהוקרבו הבזיכין:

סעיף ל
המנחות מועלים בהן משהוקדשו

בפה:

סעיף לא
חייבין עליו משום פיגול

אם חישב בשעת קמיצה, או בשעה שנתן הקומץ לכלי שרת, או בשעה שמוליכו למזבח, או בשעה שזרקו להאישים, חישב לאכול או להקטיר ממנו חוץ לזמן הראוי:

סעיף לב
ואין מועלין בשירים

בהנשאר לאחר שנקמץ, מדהותר לכהנים:

סעיף לג
ומנחת נסכין
ר"ל מנחה שמביאין עם הקרבן. וכל הנזכרים כאן כולן כליל למזבח, ואין בהם שיריים לכהנים:

סעיף לד
מועלין בהן משהוקדשו
בפה:

סעיף לה
קדשו בכלי
לא קאי אקומץ, דהרי גם בלא הוקדש הקומץ בכלי, כבר הוקדש המנחה כולה בכלי, דהרי כל מנחה צריכה מתן כלי קודם קמיצה:

סעיף לו
ופיגול אין בהן
דאין פגול נוהג רק בקרבנות שיש להן מתירין, משא"כ הנהו אין להם מתיר אחר:

סעיף לז
זה הכלל כל שיש לו מתירין
כגון חטאת, אשם, שלמים, שדמן מתיר אימוריהן למזבח ובשר לכהנים. וכ"כ עולת בהמה ועוף ופרים הנשרפין ושעירים הנשרפין, דמן מתיר עכ"פ בשרן או אימוריהן למזבח. וב' הלחם, דם הכבשים שעמן מתירן לכהנים. ולחה"פ, הקטרת הבזיכין מתירן לכהנים. וכל המנחות, קומץ מתיר שריים לכהנים:

סעיף לח
וכל שאין לו מתירין
ככל הני דחשיב ברישא דמתניתין:

פרק ג

סעיף א
ולד חטאת
כולה מתני' שנוייה כבר ריש פ"ד דתמורה, משום דין תמורה. ונשנית הכא משום דין המעילה:

סעיף ב
ימותו

שסוגר דלת בפניה עד שתמות ברעב:

סעיף ג
שעברה שנתה

דהחטאת כשרה רק תוך שנה משנולדה:

סעיף ד
ושאבדה

האי שאבדה קאי לכאן ולכאן, ור"ל שעברה שנתה ונאבדה, או שנאבדה ונמצאת בעלת מום. דאע"ג דהו"ל ב' לריעותא, ונדחות לגמרי בשעה שנתכפר באחרת, אפ"ה בנמצאת אחר שכיפרו בעלים באחרת, תמות:

סעיף ה
אם משכיפרו הבעלים

נמצאת:

סעיף ו
תמות

אבל באבודה שנמצאת קודם שכפרו בעלים באחרת, אפילו בחדא לריעותא, תרעה עד שתסתאב, וכדמסיק. וה"ה בעברה שנתה לחוד, תרעה, או כל חטאת שהוממה לחוד, יביא בדמיה אחרת [ועי' בריש פ"ד דתמורה, שזה שיטת הרמב"ם, ולרש"י ור"ב יש פי' אחר במשנתינו]:

סעיף ז
ואינה עושה תמורה

דמדלא היא ולא דמיה קרבין, לא אלים קדושתה למתפס תמורה:

סעיף ח
ולא נהנים

מדרבנן:

סעיף ט
ולא מועלין

דכשנהנה פטור מקרבן מעילה, מטעם שבסי' ז':

סעיף י
ואם עד שלא כיפרו הבעלים

נמצאת, וכבר עברה שנתה:

סעיף יא
תרעה עד שתסתאב

אבל בנאבדה ונמצאת בעלת מום תמכר מיד ויביא בדמיה אחרת:

סעיף יב
ויביא בדמיה אחרת

ולא עבר על בל תאחר, הרי כבר הביאה, וכל היכא דאיתא בי גזא דרחמנא איתא [כר"ה ד"ו א']:

סעיף יג
ועושה תמורה ומועלים בה

דהואיל ודמיה עומדין להקרבה, יש בהן קדושה:

סעיף יד
המפריש מעות לנזירותו

שהנזיר מביא בסוף נזירותו, חטאת ועולה ושלמים. וזה הפריש מעות ואמר שיהיו לנזירותו לקרבנות שחייב, ולא פירש איזה לחטאת, ואיזה לעולה, ואיזה לשלמים. וי"א דכשאמר אלו לחובתי, כמפורשים ונתערבו דמי. רק הכא מירי שהפריש מעות ולא אמר כלום [רמב"ם פ"ט מנזירות, ועי' מ"ש רמב"ם מעילה פ"ד ה"ג]:

סעיף טו
לא נהנין

לכתחילה אסור להנות מהן מדרבנן [רמב"ם פ"א ממעילה ופ"ד ה"ג. ולתוס' הכא אסור מדאורייתא, דאף שיכול להביא בכולן שלמים, עכ"פ גם בשלמים הרי אסור להנות בחייהן מדאורייתא, א"כ ה"נ בדמיהן]:

סעיף טז
ולא מועלין

דכשנהנה אינו חייב חומש ולא קרבן מעילה:

סעיף יז
מפני שהן ראוין לבוא כולן שלמים

דכל פרוטה ופרוטה שנהנה, י"ל שמא של שלמים היא שאין בה מעילה [כפ"א. וק"ל

הרי בדאורייתא קי"ל איו ברירה, ושמא זו שנהנה פרוטה של חטאת היא. ונ"ל דהא דלא מעל היינו שלא יביא קרבן מחשש חולין בעזרה, אבל חומש באמת חייב. מיהו לתוס' [נזיר כ"ד ב'] אפילו נהנה מכל המעות ביחד אפ"ה לא מעל, דאף שאמר הרי אלו לחובתי, הרי חובתי שלמים נמי משמע, ויוכל להביא בכל המעות שלמים, והחטאת ועולה יביא ממעות שבביתו, וא"כ אם כשיהנה מהמעות יביא קרבן מעילה, יביא חולין לעזרה]:

סעיף יח

מת

הנזיר שהפריש מעות:

סעיף יט

היו סתומים

שלא פירש איזה לחטאת וכו'. ולי"א הנ"ל סי' י"ד מיירי שהפרישן בשתיקה:

סעיף כ

יפלו לנדבה

יקריבו בכל המעות עולת נדבת צבור. דאף דראוי כל המעות לשלמים. עכ"פ הלממ"ס הוא בנזיר שהפריש מעות סתומים ומת, שיהיו לנדבת צבור. אבל אי"ל דמשום דלא פירש יוכל היה להמלך ולהביא בכל המעות עולות, דמדמת לא שייך ממלך:

סעיף כא

היו מפורשים

שפירש ואמר אלו לחטאת ואלו וכו':

סעיף כב

ילכו לים המלח

דדמי חטאת שמתו בעליה היא [ועיין רלח"מ פ"ט מנזירות ה"ד. ולתוס'. (נזיר דכ"ו א') בכה"ג בשאמר על הכל הרי אלו לחובתי וכלעיל, כל המעות ילכו לים המלח. רק מתני' מיירי בפירש ואמר אלו לחטאתי ואלו לעולה ואלו לשלמים]:

סעיף כג

יביאו עולה

ומועלין בהן מדאורייתא:

סעיף כד
ונאכלים ליום אחד

כדין שלמי נזיר:

סעיף כה
ואינן טעונין לחם

דבלחם נזיר כתיב ונתן על כפי הנזיר, והרי מת. [וק"ל מדאמרינן דנזיר ממורט פטור מהעברת תער (יומא דס"א ב'). וכ"כ נקטעה יד העדים פטור, דבעי' קרא כדכתיב (כסנהדרין דמ"ה ב'), א"כ ה"נ נימא שלא יביאן כלל לשלמים, דמדא"א לקיים הקרא כדכתיב תתבטל כל המצוה. י"ל דהכא שאני דכבר הוקדש המעות לשלמים]:

סעיף כו
הדם בתחלה

ר"ל קודם זריקה:

סעיף כז
אין מועלים בו

דכתיב נתתיו לכם לכפר, לכפרה נתתיו ולא למעילה, ולהכי מדאורייתא אין מועלין בו בין לפני כפרה או אח"כ. [אבל אבל לפני כפרה אפילו מדרבנן אין מועלין בה, דאין גוזרין גזירה במקדש. וע"כ צ"ל כן. דאל"כ מה חמור הוא בסופה דג"כ מועלין בו אז רק מדרבנן (כך כ' רש"י במתניתין)]:

סעיף כח
יצא לנחל קדרון

דשירי הדם שנשפכין ליסוד המזבח זוחלין משם על הרצפה ומתערבין באמת המים שעוברת בעזרה, ומשם יוצאין לנחל קדרון, וגזברי ההקדש מוכרין אותן שם לזבל השדות:

סעיף כט
מועלים בו

מדרבנן. דמדאורייתא מדנעשית מצותו אין בו מעילה:

סעיף ל
יצאו לשיתין

שכשמנסכין הנסכין לספלים שעל המזבח, היה בהספל נקב שבו יורדים הנסכין למערה עמוקה שבצד המזבח שהיתה מקורה, שנקרא שיתין [שהוא לשון יסוד. מדהיתה המערה

ההיא תחת יסוד המזבח. כמו השתות יהרסון. ולי נראה שנקרא כך משום שהנסכין שותתין לשם]. ומשירד לשיתין אין מועלין בו מדכבר נעשית מצותה [רמב"ם פ"ב ממעילה, פ"ב מבחירה. ודלא כר"ב כאן]:

סעיף לא

דשון מזבח הפנימי

של קטורת:

סעיף לב

והמנורה

של שירי הפתילות, דשניהן מוציא ומניחן אצל מזבח החיצון:

סעיף לג

ולא מועלין

אחר שהניחן שם, מדכבר נעשית מצותו [ולרש"י אף. קודם שהניחן שם אין מועלין בהן, דאין גוזרין גזירה במקדש]. אבל תרומת הדשן של מזבח החיצון שתרמו בכל יום ומניחו במקום הנ"ל, מועל בו, מדכתיב גביה ושמו אצל המזבח, ומדלא כתיב וישימו, משמע שיהיה בהווית קדושתו גם אחר ששמו שם, שימעול בו אף אחר שנעשת מצותו:

סעיף לד

מועלים בו

ה"ק המקדיש דמי דישון בתחלה קודם שהוציאוהו מעזרה, אמר מה ששוה הדישון הזה, עלי, ואח"כ הוציאו, ובא אחר ונהנה מהדישון קודם ששמוהו כמה שוה, אעפ"י שנהנה אחר שנעשת מצותו מועלין בה, משום דכשנהנה והחסיר הדשן א"א תו לשער כמה היה שוה האפר בשעה שנדר, ונמצא הפסיד להקדש:

סעיף לה

תורים שלא הגיע זמנן

שזמן הקדשן הוא רק משיזהבו נוצותם כראוי. וזה הקדישן מקודם:

סעיף לו

ובני יונה שעבר זמנן

שזמן הקדשן היא משנולדו רק עד כל זמן שכשיעקר נוצה מהכנף יתמלא מקום עיקורו בדם. וזה הקדישן אח"כ:

סעיף לז
ולא מועלים

ואע"ג דבהקדיש בהמה מחוסרת זמן, אף שפסולה עדיין להקרבה, קדשה. בהמה שאני, דכמו מום שפוסל בה, ואפ"ה אתו מעותיה לכלל קדושה כשיפדוה כשתומם, כ"כ מחוסר זמן שלה, אף שפוסל בה, אפ"ה תפס בה קדושה. משא"כ עוף אי אפשר לדמות בו מחוסר זמן למום, מדאין מום פוסל בעוף [כתמורה פ"ו מ"ד]. ואפילו מחוסר אבר שפוסל בעוף, עכ"פ לא מהני בו פדיון שיבואו מעותיו לכלל קדושה, דאין פדיון רק בבהמה שהוממה. וכן בני יונה שעבר זמנן, לא דמי לחטאת שעברה שנתה דאין לה פדיון, ואפ"ה מועלין בה קודם כפרה. די"ל הכא שאני שהקדישה כשכבר לא היתה ראוייה להקדש, דמי למקדיש בעל מום למזבח דלא קדש [כתמורה ספ"ה]. ותו דהתם שאני דאזל לרעיא, וסופו שיבואו מעותיו לכלל קדושה:

סעיף לח
מועלין בהן

מדסופן לבוא לכלל קדושה:

סעיף לט
לא נהנים

אב"י ר"ל לא נהנין מדאורייתא, דהרי דרשינן בפסולי המוקדשין, בשר ולא חלב [ועי' לתוי"ט כאן]:

סעיף מ
במה דברים אמורים בקדשי מזבח

דאע"ג דהחלב והביצים שלהן אסורים, עכ"פ מדאינן בני הקרבה לא מקרי קדשי ה' דלמעול בהן:

סעיף מא
אבל בקדשי בדק הבית

ה"ק, אבל בהקדיש קדשי מזבח בדוגמת קדשי בדק הבית, כגון דאמר דמי בהמה זו או דמי עוף זה עלי. או שהיה באמת קדשי בדק הבית כגון שהקדיש תרנגולת, וכו':

סעיף מב
חמור מועלין

נקט חמור דמצוי, וכ"ש חלב חיה מותר גם לישראל בריא. ואף דחלב חמור לא שרי ולא חזי רק לירוקנא [בכורות ד"ז ב'] סד"א לא הקדישה קמ"ל:

סעיף מג
כל הראוי

ר"ל שגיפן ראוי:

סעיף מד
כיצד הקדיש בור מלא מים

גופן ראוי לבניין בדק הבית ולא למזבח, דאפילו לנסוך המים בסוכות לא חזו, מדצריך שיהיו מי מעין, ולא מים שבבור שהן מכונסין. ולרחוץ הקרב והכרעיים של קרבנות אינן נצרכין כלל, דהרי אמת המים עובר בעזרה. [כך כתבו רבעתוס' הכא, ורשב"ם ב"ב דע"ט]. ולפענ"ד משום רחיצת הקרבנות לא מחשב ראוי למזבח. וחילי, דהרי תיקון אמת המים שבעזרה בא רק משירי הלשכה [כשקלים פ"ד מ"ב], ולא מתרומת הלשכה כשאר קרבנות. ואפשר דהתם שאני דרוב המים שבאמת המים היו נצרכים לרחוץ העזרה לכשיצטרכו [כפסחים פ"ה מ"ח]. משא"כ הכא כולם ראוין לצורך הקרבנות:

סעיף מה
אשפה מלאה זבל

גופן אינו ראוי למזבח ולא לבדק הבית:

סעיף מו
שובך מלא יונים

גופן ראוי למזבח ולא לבדק הבית, דאין עוקרין אבניו ועציו לבניין, כדי שלא להפסד להקדש, דהשובך שוה הרבה כשהוא בנוי:

סעיף מז
אילן מלא פירות

גופן ראוי למזבח אם הוא גפן או זית, שהיין והשמן ראוין למזבח. וגם בשאר אילנות שאין פירותיהן ראויין למזבח, עכ"פ עצים שלהן ראויין למערכה [כתמיד פ"ב מ"ג]. אבל לבדק הבית כל אילני פירות לא חזו, דהרי עי"ז יפסיד להקדש, שיקחום לדבר שהיה יכול להעשות בעצי יער:

סעיף מח
שדה מלאה עשבים

דג"כ גופן אינו ראוי למזבח ולא לבדק הבית:

סעיף מט
מועלין בהם

כשתלש ממחובר. דכל עוד שבמחובר אין בו מעילה:

סעיף נ
ואין מועלין במה שבתוכן

דאין מעילה במה שהשביח ההקדש:

סעיף נא
רבי שמעון אומר

בש"ס [ב"ב ע"ט א'] גרסינן רבי יוסי אומר, וכן נראה מהרמב"ם [פ"ה ממעילה] דפסק כן מדרבי יוסי נימוקו עמו [כגיטין דס"ז א'].

סעיף נב
ולד מעושרת

שילדתו קודם שנעשה מעשר דבילדתו אח"כ הרי הוא דינו כמעשר ונאכל במומו [כתמורה פ"ג מ"ד]:

סעיף נג
לא יינק מן המעושרת

דנהנה מחלב הקדש:

סעיף נד
ואחרים מתנדבים כן

ר"ל יש בני אדם שמתנין כן בתחלה שבאם תצא נקבה בעשירית, לא תקדש חלבה. וזה כדי שיינק אח"כ הולד בהיתר:

סעיף נה
הפועלים לא יאכלו מגרוגרות של הקדש

אפילו התנו שיהיה מזונתן על ההקדש, נותן הגזבר להן דמי מזונתן וקונין מהשוק, ולא יפרנסן מההקדש להדיא. [אב"י והא דאמרינן תמורה [פ"ז מ"א] דקדשי בדה"ב, דהיינו קדושת דמים נותנים מהן לאומנין שכרן, התם נמי כי הכא דצריך לחלל תחלה ההקדש על דמים]:

סעיף נו
וכן פרה

כשדשה בתבואת הקדש:

סעיף נז
לא תאכל מכרשיני הקדש

[וויקקען] של הקדש. וקמ"ל דאפילו כרשינין דלא חזו כ"כ למאכל אדם [כתרומה פי"א מ"ט], עכ"פ מדכתיב לא תחסום שור בדישו, ויו יתירא, דהוה סגי למכתב בדיש, אלא קמ"ל קרא דוקא בדיש הראוי לו, אסור לחסמו, אבל בדיש הקדש שאינו ראוי לו לאכול ממנו כשלא ידוש, מותר לחסמו. וכן בפועל כתיב גביה כי תבוא בכרם רעך, ובפועל הכתוב מדבר, משמע דוקא בכרם רעך מותר אתה לאכול, אבל לא בשל הקדש:

סעיף נח
באין בשל הקדש

ואין בין האילן לשדה של הקדש יותר מט"ז אמה. דביותר מזה לא גרירי תו שרשים בתר האילן, ומועלין בהן:

סעיף נט
ושל הקדש באין בשל הדיוט

הכא מיירי דוקא ביש בין אילן ההקדש לשדה החולין טפי מט"ז אמה, דבפחות מזה אכתי גרירי שרשים בתר אילן ההקדש ומועלין בשרשים [כפאה ספ"ז]. [ואילה"ק בכל בבא לפלוג ולתני בדידה. דנ"ל דבין ברישא ובין בסיפא רק רבותא קמ"ל, ברישא רבותא, דאע"ג דגוף האילן של הדיוט, אפ"ה משכחת גביה אסורה להנות ממנו אפילו תוך ט"ז אמה. וסיפא נמי רבותא קמ"ל, דאף שגוף האילן של הקדש. אפ"ה משכחת גביה דאין מועלין בו והיינו חוץ לט"ז אמה [ועי' תוס' ב"ב דכ"ו ב' ד"ה רבינא]:

סעיף ס
המעין שהוא יוצא מתוך שדה הקדש

ומיירי שהמעין בא משדה חולין רק שעבר בשדה של הקדש, או שהקדיש השדה ולא המעין. ולהכי לא דמי לבור שנתמלא מים מגשמים של הפקר [לעיל מ"ו] דהכא שאני דכבר זכה בהן הדיוט כשעברו בשדהו. [ורמב"ם בפ"ה ממעילה פי' דמתני' מיירי שהקדיש השדה ואח"כ נתבקע שם מעין. ואילה"ק וכי גרע מבור שנתמלא מים מגשמים. ואפ"ה פסק הרמב"ם כר"ש לעיל מ"ו דמועלין בהן. נ"ל דהכא כיון שזוחלין הן. הו"ל כעומדין לצאת, והו"ל כאילו אין דעת הקדש לזכות בהן, משא"כ בבור לעיל כנוסין ועומדין הן]:

סעיף סא
לא נהנין

מדדמו לגדולי הקדש כל זמן שהן תוך שדה הקדש:

סעיף סב
יצא חוץ לשדה

של הקדש:

סעיף סג
נהנין ממנו

אפילו לכתחילה:

סעיף סד
המים שבכד של זהב

כשחל שבת תוך סוכות, שאי אפשר לשאוב מים בשבת לניסוך המים שבסוכות, מנחל השילוח שחוץ לירושלים, להכי שאבו מים מע"ש ושמום בכד זהב שאינו מקודש כדי שלא יפסל בלינה. ולמחר דקודם שינסכום נתנו המים בצלוחית קודם:

סעיף סה
נתנו בצלוחית

ר"ל בכלי מקודש כדי לנסכן ע"ג המזבח:

סעיף סו
ערבה

שזוקפין בסוכות סביב למזבח:

סעיף סז
לא נהנין

מדדמי להקדש:

סעיף סח
ולא מועלין

מדאינן קודש, ומיירי קודם שזקפן, דאל"כ אפילו הקדש גמור אין לך דבר שנעשת מצותו ומועלין בו, רק דאסור לכתחילה [כפסחים כ"ו א']. אבל ערבה דדמי רק לקודש, להכי בנעשה מצותו הוה שרי גם לכתחילה בהנאה [כך נ"ל כוונת רש"י]. ולרמב"ם [פ"ה ממעילה] לא מיירי הכא בערבה של חג אלא בכל ערבה שגדלה בשדה הקדש:

סעיף סט
נותנין היו ממנה זקנים בלולביהם

בהא גם ת"ק מודה דהרי מצות לאו ליהנות נתנו:

סעיף ע
קן שבראש האילן של הקדש

והעוף בנה הקן מעצים וקש שהביא מעלמא:

סעיף עא
לא נהנין ולא מועלין

דאסור לכתחילה, מדאתו לאחלופי בקנים המחוברים באותו אילן הקדש:

סעיף עב
שבאשרה

קן כנ"ל שבנוי על אילן הנעבד:

סעיף עג
יתיז בקנה

ר"ל ינענע בקנה את הקן שיפיל עי"ז לארץ, ומותר אח"כ ליהנות מהקן. אבל לא יעלה באשירה ליטל הקן, מדנהנה מהע"ז כשיעלה עליו. ואפילו אפשר שיטול הקן בידו בעודו עומד בארץ, אפ"ה אסור, שיחשידוהו שעכשיו הוא שובר עצי הקן מהאשירה. אבל ע"י שיתיז הקן בקנה, יהיה ניכר שכבר תלוש הוא [תוס' ע"ז ז"ב ב']. מיהו בהקדש אפילו להתיז בקנה אסור, משום דהקדש דלא מאיס ולא בדילי אינשי מניה גזרינן טפי שיהנה גם מענפיו [כביצה ל"ט א']. אבל אפרוחים שבקן, אם יש עליהן כבר נוצות שאז א"צ להקן שבאילן, אפילו בהקדש מותר ליטלן משם בידו והוא עומד בארץ. ובלא גדלו נוצותיהם עדיין, או ביצים שבקן, אפילו באשירה אסור ליטלן משם (רק) [אף] דרך התזה, מדחייס עלייהו מלזרקן למטה, להכי חיישינן שמא יעלה ויהנה מהאילן עי"ז. [תוס' ע"ז שם]:

סעיף עד
המקדיש את החורש

יער:

סעיף עה
מועלין בכולו

בעצים בענפים ובעלין:

סעיף עו
הגזברים שלקחו את העצים

ר"ל כשקנו עצים להקדש:

סעיף עז
מועלין בעצים

ר"ל אפילו בקעיות שנפלו ונשרו כשחטבו העצים אסירי:

סעיף עח
ואין מועלין לא בשפוי

[הובעלשפענע]:

סעיף עט
ולא בנויה

עלים שנושרין מהאילנות. דלא התכוונו כשקנו רק לקנות (רק) גוף העץ דחזי לבניין, אבל לא הנמייה, ולרמב"ם, נמייה ר"ל [קנארן], שהוא כעין יבלת בעץ ולא יצלח לכל מלאכה [ע"ש פ"ה דמעילה]:

פרק ד

סעיף א
למעילה

דכשנהנה מב' מיני קרבנות בשוה פרוטה, מעל:

סעיף ב
וטמא

דכשאכל כזית מהנך, מב' מיני קרבנות חייב:

סעיף ג
קדשי בדק הבית מצטרפין זה עם זה

לעניין מעילה. אבל פיגול נותר וטמא לא שייך בהן:

סעיף ד
למעילה

מלת למעילה קא גם אבבא דקדשי בדק הבית מצטרפין זה עם זה דתני מקמי הכי

סעיף ה
חמשה דברים בעולה מצטרפין זה עם זה

למעילה, אם נהנה מכולן יחד בשוה פרוטה. או באכל מהן פיגול נותר וטמא, מצטרפין יחד לכזית. ואע"ג דכבר תנא במשנה א' דכל קדשי מזבח מצטרפין לכל הנך. סד"א דהני מילי בששניהן מין א', ושניהן מין איסור אחד, אבל אם הן ב' מינין, כגון סולת בהדי יין או בשר, או אם הן ב' מינין אסורים, כגון פגול בהדי נותר או טמא, אימא דלא מצטרפי, קמ"ל דאע"ג דחלוקין במין וגם חלוקים בשם האיסור אפ"ה מצטרפי, מדרבייא קרא, לא יאכל כי קודש הוא [כש"ס די"ז ורמב"ם פי"א מקרבנות]. ואפילו יין דשיעוריה ברביעית, וסולת או בשר דשיעוריה בכזית שאין שיעורן שוה, אפ"ה כשהן דרך אכילה יחד, כגון ששרה פתו ביין, מצטרפי לכזית:

סעיף ו
הבשר והחלב והסלת

של מנחה שבאה עם העולה:

סעיף ז
והיין

של נסכי העולה. שצריך שיביא עם העולה מנחה ונסכים:

סעיף ח
והשמן

שבא עם המנחה:

סעיף ט
וששה בתודה

שהתודה טעונה לחם. ובזה מוסיף על ה' דברים שבעולה, דכולן מצטרפין לשיעור כזית מפגול נותר וטמא. אבל מעילה לא שייך בבשר התודה, דאין מעילה בקדשים קלין רק באימוריהן [כסוף פ"א].

סעיף י
התרומה

תרומה גדולה שנתנת ב' ממאה לכהן:

סעיף יא
ותרומת מעשר

שהלוי נותן להכהן א' מעשרה מהמעשר שקבל מהישראל. וזה נקרא תרומת מעשר, מדנתרם מהמעשר, ואסור לזר כתרומה גדולה שנותן הישראל להכהן:

סעיף יב
ותרומת מעשר של דמאי

דאף דדמאי מדרבנן הוא, אפ"ה החמירו בה שתצטרף עם תרומה דאורייתא, כדי שלא יזלזלו בה:

סעיף יג
החלה והבכורים

שמשנכנסו לשער ירושלים דינן כתרומה לכל דבר, אלא שאסורים גם לכהן עד שהניחן בעזרה, ואח"כ הותרו לכהן, ואסורים לזר כתרומה [כמכות די"ח ודי"ט], רק שאסורים גם אז לכהן אונן [כפסחים דל"ו ב']:

סעיף יד
מצטרפין זה עם זה לאסור

שכשנפל מכולן שאור לעיסת חולין, בשיעור כדי לחמץ, וחמצו יחד העיסה, נאסרה. וכ"כ בנפלו לקדירה, מצטרפין לאסור בס'. ולא הוו שמות איסור מחולקים. דהנך כולהו איקרי תרומה, ושם א' הוו:

סעיף טו
ולחייב עליהם את החומש

באכל זר מכולן כזית ביחד בשוגג, משלם קרן וחומש:

סעיף טז
כל הפיגולין

מכל הקרבנות, אף כשאינן שוין, כגון מקדשי קדשים עם קדשים קלין:

סעיף יז
כל הנותרין מצטרפין זה עם זה

דבאכל כזית מכולן יחד, במזיד חייב כרת, ובשוגג חטאת. ואע"ג דכבר תני לה במשנה א', אפ"ה הדר ותני לה הכא אגב נבילות ושרצים. [ול"נ דקמ"ל תו הכא. מדנקט הכא פגולים לשון רבים, לאשמעינן דאף שיש כמה מיני פגול ונותר, דיש לב' ימים, ויש ליום א', ויש לליל א', כפסח, אפ"ה מצטרפי. והא דלא הדר נקט נמי טמאים דהרי יש בה

נמי מינים חלוקים, כנטמא באהל, מגע ומשא, או בשנעשה ראשון או שני, וכו'. דסד"א דגם לעניין טומאה קאמר דמצטרפין והרי לא מצטרפי לעניין טומאה רק כקל שבשניהן [כלקמן מ"ד וכטהרות פ"א מ"ה]:

סעיף יח

כל הנבלות

אפילו זבילת בהמה טמאה עם נבלת בהמה טהורה:

סעיף יט

מצטרפות זו עם זו

שכזית מכולן מטמא במגע ובמשא, אבל ללקות על אכילתו, דוקא כשהנבילות כולן משם א', כגון נבילות בהמה וחיה ועוף הטהורים, שאף שחלוקים בטעמן, עכ"פ מדהם משם א' מצטרפים, והרי כולן אסירי משום נבילה, אבל נבילת מינים טהורים ונבילת בהמה טמאה, אינן מצטרפין למלקות, בשאכל כזית משניהן יחד, דהרי אין לוקה על נבילת בהמה טמאה משום נבילה, דאין איסור חל על איסור, והו"ל ב' שמות, נבילה, וטמאה, שאין מצטרפין למלקות [רמב"ם פ"ד ממ"א הי"ז]:

סעיף כ

כל השרצים מצטרפין זה עם זה

באכל כזית מכולן יחד לוקה, מדהו"ל שם איסור א'. ובשמונה שרצים שבפרשת שמיני, מצטרפין לכעדשה לעניין טומאה, וגם לעניין מלקות כשאכל מכולן יחד כעדשה, דכטומאתן כך שיעורן כשאכלן, ורק שאר שרצים שאין בהן טומאה, שיעורן בכזית. [אב"י וה"ה שמצטרף פחות מכעדשה מח' שרצים להשלים כזית של שאר שרציסם, מדמצטרף כקל שבשניהן [וכמ"ד]:

סעיף כא

דם השרץ

של שמונה שרצים הנ"ל:

סעיף כב

ובשרו מצטרפין

לטמא במגע כששניהן יחד כעדשה, דאע"ג דדם נבילות טהור, דם שרץ שאני דרבייא קרא לדמו שיטמא כבשר. והיינו דוקא כשעודו מובלע בבשרו. אבל כשנפרד כבר מהשרץ, שוב אינו מצטרף להבשר [כרמב"ם פ"ד מאה"ט ה"ז]. ולעניין אכילה, אפילו

בעודו מחובר בבשר אינו מצטרף להבשר, דהרי אין חייבים על אכילת דם שרצים ורמשים [כרמב"ם פ"ו ממאכלות ה"א]:

סעיף כג

כל שטומאתו ושיעורו שוין

כגון מת ומת, נבילה ונבילה, שרץ ושרץ. [אב"י גם אפשר באינן ממין א', כגון שרץ ושכבת זרע, דשניהן שיעורן לטמא בכעדשה וטומאתן טומאת ערב [ועי' רתוי"ט כלים פ"א מ"ג ד"ה למעלה מהן זובו]:

סעיף כד

טומאתו ולא שיעורו

כגוז נבילה ושרץ, דתרווייהו טומאתן שוה עד הערב. אבל אין שיעורן שוה, דנבילה שיעורה לטמא בכזית, ושרץ כשיש רק כעדשה ממנו מטמא:

סעיף כה

שיעורו ולא טומאתו

כגון נבילה ומת, דשניהן שיעורן לטמא בכזית. אבל טומאת נבילה עד הערב, שכשיטבול אחר שנטמא והעריב שמשו, טהור בערב, משא"כ בשנטמא במת צריך הזאה ביום ג' וז', וכשטובל אח"כ ביום הז' נטהר כשהעריב שמשו:

סעיף כו

לא טומאתו ולא שיעורו

כגון מת ושרץ, דמת טומאתו ז' ימים, ושיעורו בכזית, ושרץ טומאתו עד הערב, ושיעורו בכעדשה. מיהו זו ואצ"ל זו קתני, רק כולה גוונא בעי למנקט:

סעיף כז

אין מצטרפין זה עם זה

אפילו החמור אינו משלים להקל.

סעיף כח

הפיגול והנותר אין מצטרפין זה עם זה

כשיש כזית משניהן יחד, אין מצטרפין לטמא הידים. דמשום דטומאת ידים של פגול ונותר, הוא רק מדרבנן, דגזרו שיטמאו הידים משום חשדי כהונה, ועצלי כהונה, ר"ל דחשדינן להכהנים שפגלו הקרבן כדי להפסיד להבעלים מדשונאין את בעל הקרבן. ובנותר חיישינן שמא מחמת עצלות הכהנים, שלא אכלוהו בתוך זמן הראוי, נעשה נותר, להכי קנסו רבנן להכהנים שיתטמאו בהן ידיהם, ולא יפגלו ולא יותירו [כפסחים פ"ה א'.

ובערוך ערך חשוד, פי' חשדי כהונה, דר"ל שלא יחשדו להכהן שנגע בהפגול כדי לאכלו. לא זכיתי להבין, דא"כ למה נקט ש"ס הנ"ל האי טעמא רק אפגול, הרי גם בנותר שייך האי טעמא]. ואי אמרת שיצטרפו פיגול ונותר לטמא הידים, הו"ל כעין גזירה לגזירה. מיהו לעניין אכילה מצטרפין, דאי איכא רוב פיגול, דינו כפיגול, ואי הרוב הוא מנותר, דינו ככולו נותר, ואי שוה בשוה, דינו כפיגול ודיני כנותר. שעל כל א' משניהן שהתרו בו כשאכל התערובות ההוא, לקי. ואע"ג שאין ב' שמות איסור מצטרפין, ופגול ונותר ב' שמות הן, אפ"ה רביינהו קרא לעניין אכילה שיהיה דינן כשם א':

סעיף כט

מפני שהם שני שמות

ר"ל ב' לאוין חלוקין, להכי לא גזרו בכה"ג ב' גזירות יחד, שיטמאו הידים ושיצטרפו. דאילו היו משם אחד, אשכחן בכמה דוכתי דאמרינן דכל גזירה לגזירה דגזרינן, ה"ט משום דבבת אחת נגזר [כתוס' חולין ק"ד א']:

סעיף ל

לטמא אפילו כקל שבשניהם

ר"ל דבשר שרץ דחמיר דשעורו בכעדשה, אינו מצטרף להשלים כזית דנבילה, וכ"ש איפכא, דנבילה הקל דשיעורו בכזית אינו מצטרף להשלים שיעור כעדשה דשרץ. וכן חצי זית ממת, דחמיר לטמא טומאת ז', אינו משלים לחצי זית דנבילה, לטמא עכ"פ טומאת ערב כנבילה:

סעיף לא

האוכל שנטמא באב הטומאה

שנעשה עי"ז ראשון לטומאה:

סעיף לב

ושנטמא בולד הטומאה

ר"ל כשנתחבר עם המאכל שנגע בראשון לטומאה, שנעשה עי"ז שני לטומאה:

סעיף לג

מצטרפין זה עם זה

דביש משניהן יחד כביצה, מטמא לאחרים [אבל לקבל טומאה, שיעורו בכ"ש [כרש"י פסחים דל"ג ב'] ולתוס' שם גם לקבל טומאה צריך שיהיה כביצה ועי' רתוי"ט (טהרות פ"ב מ"א ד"ה אין בו) שכתב דמדאורייתא בין לטמא או לקבל טומאה צריך שיהיה

בביצה, ורק מדרבנן מקט"ו בכ"ש [אב"י וכ"כ רש"י ותוס' שבת דצ"א א' ד"ה אי']. ועי' מ"ש ביבקש דעת אות נ"ב]:

סעיף לד
לטמא כקל שבשניהם

ויהי המאכל שנגע בב' המצורפין הנ"ל, שלישי לטומאה, דדנינן ליה כאילו היה כולן שני לטומאה דהיינו כקל שבשניהן:

סעיף לה
כל האוכלין

שנטמאו:

סעיף לו
מצטרפין לפסול את הגויה בכחצי פרס

דהאוכל מאכלים טמאין כחצי פרס, דהיינו כביצה ומחצה לרמב"ם, או כב' ביצים לרש"י, נפסל הגוף של אדם האוכל מלאכל תרומה, ופוסל גם תרומה במגע, עד שיטבול:

סעיף לז
במזון שתי סעודות לערוב

שהרוצה ללכת בשבת יותר מאלפיים אמה, מניח קודם שבת בסוף אלפיים, מזון ב' סעודות, שהן ו' ביצים לרמב"ם וח' ביצים לרש"י, והו"ל כאילו דר במקום שהניח ערובו, ולכן מותר לילך משם בשבת ב' אלפים אמה לכל צד [ועי' עירובין פ"ח מ"ב].

סעיף לח
בכביצה לטמא טומאת אוכלין

שאין אוכל מטמא בפחות מכביצה [כלעיל סי' ל"ג]. ואע"ג דקיי"ל חיבורי אדם אינו חיבור [רמב"ם אבות הטומאה פ"א הי"ב] היינו רק דבשמיעך כמה גושין יחד לא נטמא א' בשנטמא חבירו רק בשנדבקו יחד באחד מז' משקין [כרמב"ם פ"ו מאוכלין הי"ב והי"ג] אבל לטמא אחרים גם חיבורי אדם מחשב חיבור [כרמב"ם שם הי"ז] מיהו בנדבקו יחד לגוש אחד בבישול מעצמן לכל מילי הוה חיבור [שם הט"ו]:

סעיף לט
בבגרוגרת להוצאת שבת

דבהוציא מאכל בשבת מר"ה לרה"י, או איפכא, אינו חייב עד שיהיה גדול כגרוגרת, שהוא שליש ביצה [עי' רמג"א שס"ח סק"ב]:

סעיף מ
בככותבת ביום הכפורים

דבאכל ביו"כ אינו חייב עד שיהיה ככותבת הגסה, ושיעורו כב' זיתים [כריתות די"ד א'], והוא מעט פחות מכביצה [א"ח תרי"ב], דדוקא בכל האיסורין שיעור אכילתן בכזית, מדכתיב גבייהו לא תאכל, אבל ביו"כ כתיב תענו, ובבציר מכותבת לא מתיתבא דעת האדם האוכל:

סעיף מא
ברביעית

דבשתה רביעית משקין טמאין, נטמא גופו מלאכול תרומה, ופוסל תרומה במגעו עד שיטבול:

סעיף מב
ובמלא לוגמיו ביום הכפורים

דבשתה ביו"כ מלוא לוגמיו, דכשיסלקנו בפיו לצד א' יתראה כמלוא לוגמו, חייב. ומשערים בכל אדם לפי גודל מלוגמו, ובאדם בינוני שאיננו גדול או קטן ביותר, הוא פחות מרביעית [א"ח תרי"ב]. וקמ"ל דאף שיש בהמאכל או המשקה ב' מינים חלוקים, אפ"ה מצטרפי, דיו"כ שם א' הוא:

סעיף מג
הערלה וכלאי הכרם מצטרפין זה עם זה

מדקתני סתמא מצטרפים, משמע דמצטרפין גם למלקות, דומיא דכל הנך מצטרפין דלעיל [מ"א ב' וג'] דכולהו ר"ל דמצטרפין למלקות, ה"נ הכא. [כך נלע"ד דמדייק בש"ס. דאל"כ לא הוה מקשי הש"ס מידי, ע"ש], וא"כ צ"ל דמתניתין דהכא אתיא כמ"ד דגם ב' שמות מצטרפין למלקות כשטעמן ושיעור ביטולן שוה, ולא קיי"ל כן. [אב"י כך כ' רתוי"ט. ול"מ נ"ל לתרץ. דשאני ערלה וכ"כ דאתקשו להדדי [כתוס' תמורה ל"ג ב' ד"ה ואין], להכי מצטרפו אף שהן ב' שמות]. מיהו לכ"ע מצטרפין לאסור, בנתערבו יחד בהיתר מין במינן במאתיים, בין בלח בין ביבש, ובנתערבו בהיתר שהוא אינו מינן, אם לח בלח צריך ס' מדאורייתא, ואם יבש ביבש, צריך ס' מדרבנן ועמ"ש לעיל ספ"ז דחולין בכללי ביטול אסורים. והא דמצטרפין זה עם זה, דוקא כשהיו כבר מעורבין, ונפלו אח"כ לתוך ההיתר. אבל בנפלו להקדירה זה אחר זה, ובכל פעם לא היה בההיתר כדי לבטל האיסור, אם יש השתא בההיתר בצירוף כל א' מהאיסורים בכדי לבטל חבירו, אז איסורים מבטלין זה את זה. רק לדידן דקיי"ל חנ"נ בלח שנתערב ביבש אף באיסורים

דלאו בו"ח, ורק ביבש ביבש אף בבו"ח אין חנ"נ, ורק בלח בלח רק בשאר איסורים ולצורך הפסד גדול אין חנ"נ. א"כ ב' מיני אסורים שנפלו לקדירה לח ביבש, אפילו נפלו זה אחר זה, עכ"פ מדלא היה אחר נפילה ראשונה בכדי לבטל האיסור, כבר נעשה כל התערובות נבילה, אפילו לא נודע בינתיים [כי"ד צ"ב]. ולפיכך לדידן, דוקא בנפלו מעורבין לתוך הקדירה ב' מיני איסורין שאין טעמן שוה, אז איסורים מבטלין זה את זה אפילו שלא במקום הפסד [י"ד צ"ט ס"ט]:

סעיף מד

רבי שמעון אומר אינן מצטרפין

דלמלקות א"צ צירוף דס"ל לר"ש כ"ש למכות. ולאסור הקדירה אין מצטרף לר"ש אף שטעמן שוה, מדהן ב' מיני איסורים. [ומ"ש תוס' הכא, דלר"ש כ"ש למכות, היינו רק כשהאיסור בעין. ולא כי הכא שנתערבו האיסורים יחד, עכת"ד. זו היא סברת רבינו יקר שדחה אותה ר"ת [בע"ז דס"ח א' וע"ש]:

סעיף מה

הבגד

הוא כל דבר הארוג מצמר או פשתים, קנבוס או משי, או משאר חוטין שנטוו מדבר הגדל מהארץ. ושיעורו לקבל טומאת מדרס כשהוא ג' טפחים על ג' טפחים. ולקבל שאר טומאות, שיעורו כשיהיה כג' אצבעות על ג' אצבעות [ועיין ביבקש דעת אות נ"א]:

סעיף מו

והשק

הוא אריג משער. ושיעורו לקבל טומאה, בין לטומאת מדרס או שאר טומאות, כשהוא ד' טפחים על ד' טפחים.

סעיף מז

השק והעור

ששיעורו לכל טומאות כשהוא ה' על ה' טפחים:

סעיף מח

העור והמפץ

הוא ארוג מגומא, באסט בל"א. ושיעורו לכל טומאות, כשהוא ו' טפחים על ו' טפחים:

סעיף מט

מצטרפין זה עם זה

ר"ל הבגד מצטרף לשק שקל מענו, לטמא רק כשהוא ד' על ד' טפחים. וכן כל א' מצטרף

להקל ממנו, שישלים החמור שיעור טומאת הקל. אבל אין הקל מצטרף להחמור, שישלים הקל שיעור טומאת החמור:

סעיף נ

מפני שהן ראוין ליטמא מושב

כלומר אע"ג דאמרן לעיל [במ"ג] דכל שאין שיעורן שוה אין מצטרפין, אפ"ה הכא מצטרפין, מדשוין עכ"פ בטומאה א' מטומאת הזב, דהרי בשקצץ מכל מין מאלו בכוונה טפח על טפח, מקבל טומאת מושב, דדוקא בנקרעו מעצמן ולא חתכן בכוונה, הוו שיעורין של בגד, עור, שק, ומפץ, כלעיל [כרמב"ם פכ"ג מכלים]. להכי מדשוו שיעורייהו בטומאה א' מטומאות הזב, משו"ה גם בשאר טומאות הזב מצטרפין:

פרק ה

סעיף א

וכל דבר שאין בו פגם כיון שנהנה מעל

בדבר שנפגם קצת לאלתר כשמשתמש בו, כגון לבוש החיצון, שרגיל להתחכך בכותלים כשלבוש בו, או לבוש הפנימי דנמי נפגם לאלתר מזיעת הגוף מדסמוך לבשר, כ"ע מודו דהוה מידי שיש בו פגם, ולא מעל עד דפגם שוה פרוטה. כי פליגי בלבוש מציעאה, ר"ע סבר, מדאינו נפגם לאלתר, הו"ל כמידי שאין בו פגם, ומועל לאלתר כשנהנה שוה פרוטה. ורבנן סברי, הואיל ויש בו פגם לאחר זמן, הו"ל כיש פגם בתשמישו ומועל רק כשיפגם. מיהו בהוציאו לחולין, כגון שקנה בעדו שום דבר, אף שלא נהנה עדיין מהדבר ההוא [כפ"ו מ"ב], הדבר עצמו שקבל הוא הנאתו מהקדש. ולא עוד, אלא אפילו לא קבל עדיין שום דבר עבור ההקדש, כגון ששילם בה חובתו, או שנתנה לבלן [לקמן מ"ד] עכ"פ מדבידו ליהנות, הו"ל הנאה. ומה"ט אפילו לא נתנה כלל לאדם אחר, כגון שבנה אותה תוך ביתו [שם] מדבידו לדור שם, כנהנה דמי. ואפילו נתנה לחבירו במתנה, שלא קבל עבור זה כלום [כפ"ו מ"א], אף דקיי"ל טובת הנאה אינה ממון [כקדושין דנ"ח א'], ורק בנדרים טובת הנאה ממון, משום דאפילו ויתור אסור בנדרים [כדלח"מ פ"ה מאישות ה"ו]. נ"ל דהכא במעילה אף דטובת הנאה אינה כממון ממש, כהנאת פרוטה מיהו הוה:

סעיף ב

כיצד נתנה קטלה

האלזבאנד בל"א, או שלשלת של זהב. ונקט כולהו בקישוטי זהב של אשה, מדאורחא הכי, דאשה דרכה להתקשט בשל זהב:

סעיף ג
שתתה בכוס של זהב

וכל הנהו אין בהן פגם כלל בתשמישן:

סעיף ד
כיון שנהנית מעלה

ר"ל כשנהנת שוה פרוטה חייבת קרבן מעילה. ומשערין כמה היתה נותנת שישאילוה כלים הללו להתקשט בהן הזמן שנתקשטה בההקדש, וכשיעור הזה תשלם להההקדש קרן וחומש:

סעיף ה
לבש בחלוק

לבוש התחתון שמתקלקל מהר בזיעה:

סעיף ו
כיסה בטלית

לבוש העליון שמתקלקל מהר ע"י חכוך בכותלים וכדומה:

סעיף ז
בקע בקורדום

אקסט בל"א, והכא נמי אורחא דמלתא נקט, דדרך האיש להשתמש בכלים הללו:

סעיף ח
לא מעל עד שיפגום

בהנאה ששוה פרוטה:

סעיף ט
תלש מן החטאת

ר"ל תלש שערה. ונקט חטאת, שהיא נקיבה, ושערה נוח לתלוש, וה"ה שאר קדשי קדשים. אבל תלש מקדשים קלין. אפילו אם הם תמימים, הרי אין בהן מעילה רק באימוריהן אחר זריקת דמן [כפ"א מ"ד]:

סעיף י
כשהיא חיה לא מעל עד שיפגום

בשוה פרוטה ע"י הנאת ש"פ. ובחטאת שהוממה מיירי שעומדת לפדות. [אב"י בדיוק כ' ע"ר י"י חטאת שהוממה, דאי בהיתה בעלת מום קודם שהקדישה, א"כ היכי קאמר בסיפא דבתלש ממתה משנהנה מעל משמע אף בבעמ"ו, והיינו משום מדמתה אין לה

פדיון כסי' י"א. הרי בדקדם מומן להקדישן אף אחר מיתה יש לה פדיון [כחולין פ"י מ"ב ובכורות פ"ב י"ב]. והרי ע"י שתלש שערה נתמעט דמי פדיונה, דאע"ג דגם אחר פדיון אסורה בגיזה ועבודה [כבכורות פ"ב מ"ג], עכ"פ יכול ליהנות מהצמר שלה אחר שחיטתה. ומדנפגם ע"י תלישת הצמר דמי פדיונה, לפיכך הו"ל כדבר שיש בו פגם, שאינו מועל עד שיפגום. אבל בחטאת תמימה שעומדת להקרבה, הרי גם לאחר שתלש שערה עדיין ראוייה להקרבה. ואף שאפשר שתומם, ויוזל עי"ז דמיה כשנתלש צמרה. עכ"פ הרי אמרי' [תוספת רפ"ב דמעילה] דאין להקדש אלא מקומו ושעתו, והרי השתא דקיימה להקרבה לא נתחסרה ע"י תלישת שער זה מההקרבה שעומדת לה, לפיכך דינו כשתה בכוס זהב, שהיא דבר שאין בו פגם, וכיון שנהנה מעל:

סעיף יא

כשהיא מתה כיון שנהנה מעל

דמדמתה אין לה פדיון דאין פודין קדשים להאכילן לכלבים [עי' רכ"מ רפ"ג ממעילה]:

סעיף יב

נהנה בכחצי פרוטה

כגון שלבש בגד קודש, ונהנה בו עי"ז בכחצי פרוטה, אבל ג"כ בשעה שלבשו, עי"ז פגמו ג"כ בכחצי פרוטה:

סעיף יג

או שנהנה בשוה פרוטה בדבר אחד

בדבר שיש בו פגם, אבל הוא לא פגמו בהנאתו, רק פגם בשוה וכו':

סעיף יד

ופגם בשוה פרוטה בדבר אחר

כגון שבשעה שנהנה מהבגד שפך משקה קודש, או שבר כלי הקדש, שעי"ז פגם הקודש ולא נהנה מהפגם:

סעיף טו

עד שנהנה בשוה פרוטה ויפגום בשוה פרוטה בדבר אחד

דילפינן ג"ש מתרומה, שתהיה ההנאה מהפגם בכל דבר שצריך פגם, ורק ב' הנאות מצטרפים.

סעיף טז

אין מועל אחר מועל במוקדשין

דכל דבר שקדש קדושת דמים, כגון קדשי בדק הבית, או קרבנות המזבח שהוממו, מיד

כשמעל בהן אדם בשוגג שלא ידע שהן קודש, הוחלו, ונפקו לחולין, ושוב אין מועל אדם בהן:

סעיף יז
וכלי שרת

ר"ל, בבהמה וכלי שרת משכח"ל בהם מועל אחר מועל, אם הם קדשי מזבח. בהמת קרבן מדרבייא קרא. וכלי שרת, מדאיכא ק"ו, דהרי כלי מקדש כל חולין שבא לתוכו, מכ"ש שיקדש א"ע כשנעשה חולין ע"י שמעל בו אדם. וה"ה כל דבר שקדש קדושת הגוף, כעופות, מנחות, ונסכים, וכלי שרת אף שאין לו תוך לקדש [עיין זבחים דפ"ח א'], דכיון דכולם לא נפקו לחולין ע"י שנהנה מהן, לפיכך יש בהן מועל אחר מועל. מיהו מתני' מיירי דוקא בשהתכוון להוציא החפץ מרשות לרשות, כגון ששגג וסבור שהחפץ של הדיוט, והתכוון בהנאתו לגזלו ממנו. או שהיה סבור שהדיוט הפקיד בידו החפץ, והתכוון לשלוח יד בפקדון והשתמש בו דכל שליחות יד הו"ל כגזלן. או שהיה סבור שהחפץ שלו ונתנו במתנה או השכירו או מכרו לאחר, דבכל הנהו הרי התכוון להוציא החפץ מרשות לרשות אחר, להכי דוקא בקדוש קדושת הגוף יש מועל אחר מועל, משא"כ בקדושת דמים. אבל בלא התכוון להוציא החפץ מרשות לרשות אחר, כגון שסבור שהחפץ שלו, ונהנה ממנו, בהא לא איירי מתני'. ומבואר בתוספתא דבכה"ג אפילו בקדשי בדק הבית יש מועל אחר מועל. וה"ה בידע שהחפץ של הקדש והתכוון במזיד ליהנות ממנו, דכיון דאין מעילה במזיד, להכי הנהנה אחריו מעל:

סעיף יח
כיצד רכב על גבי בהמה

בהמת קרבן:

סעיף יט
שתה בכוס של זהב

כלי שרת:

סעיף כ
תלש מן החטאת

תלש שערה. וכולהו מיירי אף שהתכוון לגזלה מהדיוט ולהוציאה לחולין:

סעיף כא
כולן מעלו

ונ"ל דנקט הנך ג' גוונא, לאשמעינן, דבין ברכב שהיה מעילתו בהנאה ופגם מדהכחישה

ע"י רכיבה. ובין בשתה בכוס, שהיה הנאה בלי פגם. ובין בתלש שערה, דהו"ל כפגם בלי הנאה, רק שהתכוון לגזול הצמר ולהוציאו מרשות לרשות, בכולן יש מועל אחר מועל בקדשי מזבח..

סעיף כב

רבי אומר כל שאין לו פדיון

אף שאינו דומיא לבהמת קרבן וכלי שרת:

סעיף כג

יש בו מועל אחר מועל

ואיכא בין ת"ק לרבי, בנדב א' עצים למזבח, ובא אדם ונהנה ממנו, לת"ק מדאינן קרבן או מחזיק בתוכן קרבן, אינן בכלל קדשי מזבח, ואין בהן מואחמ"ו. ורבי לטעמיה דס"ל [מנחות דק"ו ב'] דהמתנדב עצים צריך לקמצן ולמלוח הקומץ ולהקריבו כשאר מנחות, נמצא הו"ל כשאר קרבן שקרב הוא עצמו למזבח, ויש בו מועל אחר מועל. א"נ דהא איכא בינייהו קרבן שהומם ונשחט בשוגג קודם שנפדה, ובא אחד אח"כ ומעל בה, לת"ק כל זמן שמפרכס הרי הוא בכלל חי, והו"ל כאפשר בו העמדה והערכה [כחולין ד"ל ע"א], או דס"ל דכל קדשי מזבח שהוממו נפדין בלי העמדה והערכה [כתמורה דל"ב ב']. ולפיכך מדאפשר שיפדה, הו"ל כשאר קדושת דמים, ואין בו אז מועל אחר מועל. ולרבי מדנשחט, כראוי, אע"ג שמפרכס עדיין הו"ל כאי אפשר בו העמדה והערכה. וא"כ אי אפשר שיפדה, ודינו שיקבר, לפיכך אלים קדושתו כקדושת הגוף, ויש בו מועל אחר מועל. והיינו דקאמר רבי, כל דבר שאין בו פדיון, ר"ל בין שא"א שיפדהו מדהוא קרבן תמים לקדשי מזבח, ובין בעל מום שנשחט כראוי, דתו אי אפשר בו העמדה והערכה, יש בו מועל אחר מועל, מדאלים קדושתו. [מיהו נ"ל דגם לרבי אין מועל בו רק מדרבנן, דמדלא חזי למידי לא עדיף מקדשים שמתו שיצאו מידי מעילה מדאורייתא, דמדהולכין לאבוד שצריכים קבורה לא מקרו תו קדשי ה' [כש"ס ד"ב א']:

סעיף כד

הוא מעל וחבירו לא מעל

וכל הבבא מיירי דוקא בגזבר שהאבן והקורה של הקדש מסורות בידו, ולפיכך כשנטלן לעצמו עדיין הן ברשותו, שהוא רשות הקדש כתחלה, ולא מעל. [ואי"ל עכ"פ שליחות יד בפקדון הוה, ולחייב מעילה. י"ל שולח יד בפקדון צריך שיתכוון להוציאו מרשות מפקיד בשעה ששולח בו יד, אבל הך גזבר הרי סבור ששלו הוא, דכל מועל הרי אינו רק בשוגג. ועי' לעיל סי' י"ז]. משא"כ כשנתן האבן במתנה לאחר, הוא מעל בנתינת המתנה,

משום טובת הנאה שמחזיק לו חבירו משום זה, והרי התכוון נמי להוציאו מרשות הקדש לרשות חול. אבל חבירו לא מעל כשיהנה ממנו, שכבר יצא לחולין כשנתנה לו:

סעיף כה

בנאה בתוך ביתו

שבנאה הגזבר בביתו:

סעיף כו

הרי זה לא מעל עד שידור תחתיה בשוה פרוטה

לא מיירי בבנאה ממש, דא"כ למה צריך שידור בשוה פרוטה, הרי מיד כשבנאה נהנה, שהוסיף בביתו משל הקדש ומעל. אלא מיירי שהניחו על פי הארובה שבתקרת ביתו שלא ירדו הגשמים לביתו, והרי ההצלה מגשמים לא מקרי הנאה, ולפיכך צריך שיהנה ממש, כשידור תחתיה שוה פרוטה משום דאינו רק מניעת נזק. [ורתוי"ט כתב שבנאה בביתו (לא) מיירי שעשה בה שנוי שאינו חוזר לברייתו. ודבריו תמוהין דא"כ ל"ל לש"ס לאוקמא שהניחה ע"פ הארובה הו"ל לאוקמיה שלא שינה אותה. ול"מ נ"ל דאפילו לא שינה מעל ומטעם שזכרנו בסי' א', וכן משמע סתימת לשון רמב"ם [פ"ו ממעילה]:

סעיף כז

הוא מעל וחבירו לא מעל

ה"נ בגזבר מיירי, ולפיכך בנטל לעצמו לא מעל. [ונ"ל דנקט אבן, לאשמעינן דבבנאה בתוך ביתו אף שהוא בעין בבית הגזבר, והרי גם לא בנאה ממש בביתו, אפ"ה מעל כשיהנה. ונקט פרוטה, לאשמעינן דכשנתנה לבלן אף שלא רחץ מעל. או נ"ל דנקט פרוטה, דקמ"ל אף דמעות להוצאה נתנו, והרי מה"ט לענין קידושין הו"ל כאינן בעין [כקידושין דמ"ז ב'], וכ"כ לענין הילך, הו"ל כאינן בעין מה"ט [כב"מ דד"א. ועי' ב"ב צ"ב ב' תוס' ד"ה אי איתנהו להנהו זוזי], ולהכי סד"א דגם לענין מעילה מיד כשנטלן הגזבר בחזקת שלו, הו"ל כאילו כבר הוציאן, קמ"ל דהתם באו המעות מרשות לרשות אחר, אבל הכא שנשארו המעות באותו רשות שהיו בתחלה. ע"י טעותו שחשב שהם שלו לא מחשב כהוציאן]:

סעיף כח

נתנה לבלן

ר"ל שנתן הפרוטה למחמם המרחץ, כדי שיניחנו לרחוץ שם:

סעיף כט

אף על פי שלא רחץ מעל שהוא אומר לו הרי מרחץ פתוחה הכנס ורחוץ

ולפי מאי דקיי"ל [ב"מ דמז"ב וח"מ קצ"ח. ועי' ש"ך י"ד ש"כ סק"ח דספיקא הוה], דמדאו' בישראל מעות קונות, א"כ אי אפשר דמירי הכא בבלן ישראל, דא"כ מ"ש בלן דנקט, לנקט טפי סתם בכל אומן, דאף שלא יכול לומר לו הרי מרחץ לפניך וכו', עכ"פ מיד כשנתן לו הפרוטה בעד דבר שיעשה לו או שכבר עשה לו, מעל מיד, משום דאז רק האומן אבל לא הוא יכול לחזור בו [ח"מ של"ג ס"ג], ומיד הוציא הפרוטה לחולין. אע"כ דמתני' מיירי בבלן נכרי, דמדקיי"ל דבישראל מעות קונות, א"כ נכרי במשיכה קונה [בכורות י"ג ב' וח"מ קצ"ח]. לפיכך שפיר נקט דוקא בלן שהוא יכול לומר לו הרי המרחץ לפניך וכו', ולא מחסר משיכה. אבל שאר אומן נכרי, דוקא כשמשך הישראל כליו קנה המלאכה [כח"מ של"ג ס"א]. ולפיכך הכא בכה"ג מעל, דרק בכה"ג הוציא הפרוטה לחולין. [אב"י ועי' תוספות כאן שכתבו דלכאורה א"א דמיירי הכא בנכרי, מדנקט במתני' לשון חבירו. וזה תמוה דהרי בהדיא תנינן [שבת ק"נ ע"א] לא יאמר אדם לחבירו, ובעי לאוקמא לה בחבירו נכרי. וכ"כ תוס' בעצמן [סוכה לא א' ד"ה הלוקח]:

סעיף ל

אכילתו ואכילת חברו

שאכל הוא בכחצי פרוטה, והאכיל גם לחבירו בכחצי פרוטה:

סעיף לא

הנייתו והניית חברו

שנהנה הוא בכחצי פרוטה וההנה גם לחבירו בכחצי פרוטה, כגון שסכו בשמן קדש:

סעיף לב

מצטרפין זה עם זה

לחייבו אשם מעילות. ולא דמי לנהנה ופגם, דלא מצטרפי [כמ"ב]. דהכא שאני דשניהן מענין הנאה:

סעיף לג

ואפילו לזמן מרובה

אף שהיה בין ב' האכילות, או בין ב' ההנאות, או בין ההנאה ואכילה שלו להנאת ואכילת חבירו כמה שנים, אפ"ה כשהיו שניהן בהעלם א' מצטרפין. ודוקא בשהאכיל לחבירו בשר שהקדיש לבדק הבית, דאי בקדשי מזבח הרי לא מעל רק האוכל, ואיך יצטרף אכילת חבירו לחייב המאכיל [ועי' פ"ו מסי' ד']:

פרק ו

סעיף א
השליח שעשה שליחותו

שהמשלח נתן להשליח את ההקדש או מעות ההקדש בתורת חולין להוציאן, ועשה השליח שליחותו:

סעיף ב
בעל הבית מעל

אפילו כשקודם שהוציאו לחולין נזכר השליח, שהחפץ הוא הקדש, והרי אין מעילה במזיד, אפ"ה מעל בעה"ב, מדהוא היה עכ"פ שוגג באותה שעה שהוציאו השליח. ואף דבכל התורה כולה, מי ששלח אדם לעשות עבירה, לא נתחייב המשלח, ולא חילק הכתוב לענין זה בשום דוכתא בין שהיה השליח שוגג או מזיד, בכל גוונא המשלח פטור, אף דרק בהזיד השליח י"ל דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין [כשיטה מקובצת ב"מ ד"י ע"א בשם הריטב"א]. אפ"ה בג' דברים יש שליח לדבר עבירה בשליחות יד בפקדון, ובמעילה, ובטבח גנב ע"י אחר [וסי' שמט]:

סעיף ג
אמר לו תן בשר

של הקדש:

סעיף ד
השליח מעל

אע"ג דכבד נמי הוה מין בשר, דהרי בנדר מבשר אסור בכבד [כי"ד רי"ז ס"ח]. אפ"ה היה השליח צריך להמלך במשלח אם יתן מין בשר זה. ודוקא שהקדיש הבשר לקדשי בדק הבית. אבל בבשר עולה וכדומה, לא מעל רק האוכל לבד, משעה שהגביה לאכלו, [ועי' רמל"מ פ"ז ממעילה. אמנם לראב"ד שם לא מעל עד שאכלו]:

סעיף ה
אמר לו תן להם חתיכה חתיכה

ר"ל תן חתיכה א' לכל א' מהן:

סעיף ו
כולן מעלו

וכ"ש בשנתן להם השליח בידים ב', והם לקחו גם החתיכה השלישית, ודאי כולן מעלו,

אלא דרבותא קמ"ל שהן נטלו בעצמן כל הג', דאע"ג דהשליח לא עביד כלום, רק אמר להם שיטלו, ועוד שהם לקחו כל הג' ביחד, אפ"ה לא אמרינן שע"י שלקחו יותר ממה שאמר להם השליח, עי"ז עקרו כל שליחות הבעה"ב והשליח, ולא למעלו אלא הן, קמ"ל:

סעיף ז

אמר לו הבא מן החלון

הוא חלול מרובע שבעובי החומה בכותל הבית, ואינו מפולש לחוץ, ועשוי להניח שם חפצים שבבית:

סעיף ח

או מגלוסקמא

קאסטען:

סעיף ט

אף על פי שאמר בעל הבית לא היה בלבי אלא מזה

שטעיתי בדיבורי, שאמרתי שתביא מהחלון, ורציתי לומר שתביא מהגלוסקמא. או איפכא:

סעיף י

בעל הבית מעל

דדברים שבלב אינן דברים כשסותרין לדבריו שהוציא בשפתיו [י"ד ר"י רט"ז שם סק"ג, וכך כתבו תוס' שבועות דכ"ו ב' ד"ה גמר]:

סעיף יא

השליח מעל

ולא המשלח. ונ"ל דקמ"ל דאף בשאומר המשלח שטעה בדיבורו, דומיא דרישא:

סעיף יב

שלח ביד חרש שוטה וקטן

שיביאו לו בעד פרוטה של הקדש מאכל מהחנוונים:

סעיף יג

בעל הבית מעל

אף שאינן בני שליחות, עכ"פ כיון דבכל התורה אין שליח לדבר עבירה, רק במעילה, ש"מ דבמעילה א"צ שליחות ממש, אלא כל שיאמר שיעשה כן, ואפילו לקוף, ועשה רצונו, חייב, אף שהפועל אינו שלוחו כלל. וה"נ כשהשליח קטן, או אפילו עכום"ז שאינן בכלל שליחות, ואפילו היה קוף עושה על פי דיבורו מעל. [ועתוס' עירובין דל"א

ב' ד"ה כאן]. הא למה זה דומה לזיעת המעטן, דכשניחא ליה ביה, מכשיר אף שלא לחלחו בידים רק דהכא צריך נמי גרמתו ממש. [כך נ"ל פי' הש"ס הכא. וחילי. ממעות מותרין לקמן סי' ל"ד. דמעל הגזבר. אלמא דבמעילה גלי קרא דא"צ שליחות ממש, ורק גלוי דעתו סגי. ובזה מתורץ קו' התוס' הכא דאמאי לא נילף מעילה מתרומה]:

סעיף יד

החנוני מעל

כשיוציא החנווני הפרוטה של הקדש שקבל מהקטן. אבל החרש שוטה וקטן, אינן בני מעילה:

סעיף טו

ונזכר

שנזכרו הבעה"ב והשליח שהפרוטה היא של הקדש. והרי מדנזכרו אין מעילה במזיד:

סעיף טז

עד שלא הגיע אצל חנוני החנוני מעל כשיוציא

אבל בלא נזכר רק הבעה"ב, או שנזכר רק השליח, רק אותו שלא נזכר מעל, ולא החנווני:

סעיף יז

כיצד יעשה

ר"ל כיצד יעשה הבעה"ב שנזכר הוא לבד, כדי להציל השליח והחנווני מאיסור מעילה. או י"ל, אם אחר שערבה החנווני להפרוטה ברוב מעותיו, נודע לו שהיא של הקדש, כיצד יעשה חנווני כדי להציל א"ע מאיסור. [ואע"ג דמדאורייתא בטל הפרוטה ברוב במעותיו, דהרי אין לך דבר שלא בטל מדאורייתא ברוב [כתוס' זבחים דע"ג ב' ד"ה אלא]. עכ"פ מדרבנן לא בטל, דהקדש הו"ל דבר שיש לו מתירין ע"י חרטה או פדיון. ואף אי נימא דכשהפריש הקדש ליתא תו בשאלה, דכל היכא דאיתא בי גזא דרחמנא איתא. וא"כ לא גרע מתרומה ביד כהן דליתא בשאלה (ועמ"ש בס"ד בפירושינו ביצה פ"ג סי' כ"ו). עכ"פ פרוטה הו"ל דבר שדרכו למנות תמיד ולא בטל [כיו"ד ק"י ס"א]. ומה דקשה על זה עוד הרי מעל קתני, ומדמבטיל מדאו' האיך יתחייב קרבן מעילה. עי' מ"ש לקמן בס"ד סי' מ"א. כי שם מקומו]:

סעיף יח

אמר לו הבא לי בחציה נרות

נרות חרס להדליק בו.

סעיף יט
שניהם לא מעלו

המשלח לא מעל, שהרי לא נעשתה שליחותיה בפרוטה. והשליח לא מעל שהרי לא עקר שליחותו בפרוטה, והרי אין מעילה רק בפרוטה [ונ"ל דקמ"ל נרות ופתילות. אף דהנך הן מעניין א']:

סעיף כ
השליח מעל

שהרי בשניהן שינה השליח, ויש בשניהן שוה פרוטה. ולא דמי לדלעיל [כריתות פ"ד סי' כ"ד] ולא חשבינן היפוך כשוגג. י"ל התם נתהפך לו בלי כוונה, להכי מחשב מתעסק. משא"כ הכא מתחלה ועד סוף חשב שבע"ה א"ל בהיפוך. גם אילה"ק בא"ל שיביא פתילות והביא פתילות ונרות דבעה"ב לא מעל, מ"ש מא"ל תן א' ונתן ב' במשנה א' דשניהן מעלו. י"ל התם חתיכה א' מובדלת מהב', ותיכף כשנטלו א' כבר מעל בעה"ב דלא שינה מדעת בעה"ב עדיין. משא"כ הכא רק פרוטה א' היתה ושינה בה מדעת בעה"ב, משא"כ משנה ד' בב' פרוטות, זהו דדמי ממש למשנה א', ולהכי באמת ב' מעלו:

סעיף כא
שניהם מעלו

והוא שיהיה האתרוג שוה ב' פרוטות, להכי מעל גם המשלח, מדנעשת שליחותיה:

סעיף כב
והבאת לי קטן ורע

ר"ל לא לחנם נתנו לך גם רימון, אלא וודאי או משום שהאתרוג שהבאת הוא יותר קטן ממה שציוותיך, או שהוא רע וגרוע ממה שרציתי. ואף ששוה ב' פרוטות, עכ"פ אילו הבאת כמו שאמרתי, היה שוה ד' פרוטות, ושנית מדברי:

סעיף כג
נתן לו דינר זהב

שהוא כ"ה דנרי כסף, וד' דנרי כסף הוא סלע:

סעיף כד
והלך והביא לו בשלשה

סלעים:

סעיף כה
בשלשה טלית

והחזיר לו דינר:

סעיף כו
שניהם מעלו

והוא שהחלוק שהביא שוה דינר זהב. וכלעיל:

סעיף כז
והבאת לי קטן ורע

דאילו הבאת כדברי, היה שוה כפליים. [ונ"ל דקמ"ל חלוק, אף דבמלבוש אדם רגיל לבזבז בשויין, כדאמרינן (ב"מ דנ"ב א') עשיק לגבך ושוה לכריסך. אפ"ה פליגי רבנן על ר"י. וס"ל דלא מצי למימר דהיה לו להביא כמו שצוה ויהיה שוה כפליים. ונקט אתרוג לרבותא דר"י איפכא. או נ"ל איפכא דנקט חלוק לרבותא דר"י דאף שהחזיר לו דינר, לא אמרינן אגב דקבל זוזא גמר להתרצות במעשה השליח, כדאמרינן [ב"ב דנרח א'] בתלוהו וזבן, אגב אונסא וזוזא גמר ומקני, ונקט מה"ט אתרוג לרבותא דרבנן]:

סעיף כח
המפקיד מעות אצל השלחני אם צרורין

קשורין קשר משונה בלי חותם, או שקשורין קשר פשוט אבל מחותמין:

סעיף כט
לא ישתמש בהם

דגלי מפקיד דעתיה דלא ניחא ליה שישתמש בהן הנפקד:

סעיף ל
לפיכך אם הוציא

ר"ל אם הפקיד בידו מעות הקדש כן, והוציאן הנפקד:

סעיף לא
מעל

הנפקד, שהרי לא הרשיהו שיוציאן:

סעיף לב
אם מותרים

אף בקשורין רק שאין הקשר משונה:

סעיף לג
ישתמש בהן

דהו"ל כהרשהו להוציאן כשיצטרך:

סעיף לד
לפיכך אם הוציא לא מעל

דהו"ל כאילו הרשיהו המפקיד להוציאן, והרי לא שינה משליחותו. מיהו גם המפקיד לא מעל, שהרי לא א"ל בפירוש שישתמש בהן:

סעיף לה
אצל בעל הבית

שאין דרכו להחליף או לפרוט מעות:

סעיף לו
לפיכך אם הוציא מעל

הבעה"ב מעל, מדהוציאן שלא ברשות:

סעיף לז
החנוני

שיש לו חנות למכור שם סחורתו על יד על יד, ורגיל להצטרך למעות לקנות או להחליף למי שיש לו סלע וקונה בפרוטה:

סעיף לח
כבעל הבית

דבהפקיד בידו אפילו אינן צרורין לא ישתמש בהן. לפיכך בהיו הקדש והוציאן החנווני, מעל:

סעיף לט
רבי יהודה אומר כשלחני

ומותר להשתמש בהן כשאינן צרורים, גם לא מעל כשהוציאן.

סעיף מ
כיון שהוציא את הראשונה

לצורך הדיוט:

סעיף מא

מעל

לאו דוקא ראשונה, רק כל שיוציא פרוטה מהכיס מעל בה, ולטעמיה אזל דס"ל [בכריתות פ"ה מ"ג], דבספק מעילה חייב אשם תלוי:

סעיף מב

וחכמים אומרי' עד שיוציא את כל הכיס

כל המעות שבכיס לצרכיו:

סעיף מג

מודה רבי עקיבא באומר פרוטה מן הכיס זה הקדש

ר"ל אם אמר לא יפטור כיס זה מההקדש, עד שאתן פרוטה להקדש:

סעיף מד

שהוא מוציא והולך עד שיוציא את כל הכיס

דהך לישנא משמע דה"ק איני נפטר מכיס זה להוציא כולו בלי שאתן הפרוטה להקדש, ומשמע וודאי דלאחרונה נתכוון [תוס']. ולהכי בכה"ג שפירש יפה דבריו, אפילו בדאורייתא יש ברירה, דעדיף טפי מב' לוגין שאני עתיד להפריש דאין ברירה, דהתם לא פירש לאיזה ב' לוגין נתכוון. [ואי"ל בב' לוגין נמי נימא ב' לוגין שאפריש באחרונה ליתא דהרי צריך שישייר קצת יותר מב' לוגין, דבעינן ראשית ששיריה נכרין לישראל [פסחים דל"ג ב']. ותו דאי לא ישייר רק ב' הלוגין הו"ל כמפריש בשבת, וכמ"ש בפירושינו בס"ד [דמאי פ"ז י"ח]: